

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
к.е.н., доцент Макуха С.М.

«   _   » ^(підпис) 20   р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 Економіка
за магістерською програмою професійного спрямування
Теорії та моделі управління економікою

на тему:
«Стратегія розвитку економіки України в умовах нового етапу
глобалізації: теорія та практика»

Виконавець:

студент 63 групи факультету економіки та
управління підприємництвом
Поліщук Володимир Олегович   -   /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри загальної економічної теорії
та економічної політики
Макуха Сергій Миколайович   -   /підпис/

АНОТАЦІЯ

Поліщук В.О. «Стратегія розвитку економіки України в умовах нового етапу глобалізації: теорія та практика».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «051 Економіка» за магістерською програмою «Теорії та моделі управління економікою», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – стратегія сталого економічного розвитку, що формує економічну систему як категорію економічної теорії, визначаючи умови, причини і напрямки її вдосконалення.

Проаналізовано погляди науковців щодо теоретичного обґрунтування моделі економічного розвитку, а також типи економічних моделей за різними ознаками та класифікаціями, і системоутворюючі фактори економічної моделі України, а також досліджено вплив глобалізаційних тенденцій на трансформацію моделі економічного розвитку України.

За результатами проведеного дослідження визначено основні напрямки та перспективи подальшого розвитку економічної моделі України та можливості використання в Україні досвіду функціонування окремих елементів національних економічних моделей країн світу. Запропоновано шляхи подолання суперечностей економічного розвитку національної економічної моделі України та окреслено перспективи її подальшого розвитку.

Ключові слова: економічне зростання, економічний розвиток, стратегія економічного розвитку, економічна модель, глобалізація.

ANNOTATION

Polishchuk V. «Strategy for the development of Ukraine's economy in the new stage of globalization: theory and practice».

Qualification work for a master's degree «051 Economics» in the master's program «Theories and models of economic management», Odessa National University of Economics, Odessa, 2020

The master's thesis consists of three sections. The object of research is the strategy of sustainable economic development, which forms the economic system as a category of economic theory, determining the conditions, reasons and directions for its improvement. The views of scientists on the theoretical justification of the model of economic development, as well as types of economic models on different grounds and classifications, and system-forming factors of the economic model of Ukraine, as well as the impact of globalization trends on the transformation of Ukraine's economic development.

According to the results of the study, the main directions and prospects for further development of the economic model of Ukraine and the possibility of using in Ukraine the experience of the functioning of certain elements of national economic models of the world. The ways of overcoming the contradictions of the transformation of the national economic model of Ukraine are offered and the prospects of its further development are outlined.

Key words: economic growth, economic development, economic development strategy, economic model, globalization.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	8
1.1. Еволюція наукових поглядів на розвиток в економічній теорії.....	8
1.2. Базові концепції економічного розвитку та виклики нового етапу економічної глобалізації	15
1.3. Поведінкова економіка як модель сучасні теорії економічного розвитку	51
Висновки до розділу 1	60
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІКАХ.....	62
2.1. Механізм розвитку в економічних моделях окремих розвинутих країн.....	62
2.2. Особливості зростання в моделях економічного розвитку нових індустріальних країн	80
2.3. Доктрина «Світового піднесення» Китаю.....	94
Висновки до розділу 2	103
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ НОВОГО ЕТАПУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	105
3.1. Порівняльний аналіз сучасного стану економіки України.....	105
3.2. Конкурентні переваги економічної системи України в сучасних умовах.....	118
3.3. Умови та напрямки забезпечення сталого економічного розвитку України на сучасному етапі	127
Висновки до розділу 3	141
ВИСНОВКИ.....	143
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	146
ДОДАТКИ.....	157

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обґрунтовується тим, що на сучасному етапі економічного розвитку України стали нагальними питання дослідження наявних тенденцій та закономірностей розвитку окремих територій, забезпечення умов та можливостей якісного економічного зростання. Саме якість зростання, що характеризується ефективністю використання ресурсів, підвищенням добробуту населення, використанням нових технологій і розвитком сфер, спрямованих на задоволення різноманітних потреб людини, стає реальним віддзеркаленням економічного розвитку країни.

Стимулювання економічного зростання, підтримка його темпів на стабільному та оптимальному рівні є однією з найважливіших довгострокових цілей економічної політики уряду будь-якої країни протягом останніх десятиліть. Економічне зростання і економічний розвиток – дві категорії, які залежать, як від економічних, так і неекономічних факторів. Дослідження цих понять та показників, які їх характеризують, дають можливість оцінити реальний стан національної економіки, розробити ефективну державну економічну політику, зробити більш результативними регулюючі і координуючі економічні функції держави.

Проблеми, що пов'язані з моделюванням фазової траєкторії розвитку економіки України, а отже, і забезпечення надійності й ефективності функціонування економічної системи держави в цілому як системного утворення підвищеного рівня складності, посідають вагоме місце у теоретичній і науково-прикладній діяльності українського соціуму та суб'єктів державного управління (як переважної більшості країн, так і наддержавних об'єднань). Тому якісне удосконалення сутності й змісту процедур ідентифікації організаційно-економічної палітри сучасних умов варіативності імовірнісних трансформаційних змін у межах національної економіки обумовлюють потреби у розробленні дієвої Стратегії сталого розвитку. Оскільки саме остання є

ототожненням політики з гарантією стійкості й незворотності економічного й соціально-політичного відродження нашої країни.

Зазначена проблематика впродовж останнього десятиліття стала епіцентром реалізації державницьких зусиль в Україні. Проте результати наукових досліджень дозволяють зробити висновок, що досвід із розроблення й реалізації стратегічних концепцій сталого розвитку до 2020, 2030 та 2050 років та «подальшу перспективу», комплексних і цільових програм, а також стратегій управління розвитком різних сфер економічної діяльності свідчать про наступне: до цього часу вони виконуються лише на 30%. При цьому визначені в їхніх межах показники та цілі не досягнуто, а завдання – так і не завершено.

В умовах обмеженості державних ресурсів, що можуть бути спрямовані на економічний розвиток України, нагальним питанням є формування національних пріоритетів та стратегічних цілей на основі узагальнення підсумків пройденого шляху за роки державної незалежності, аналізу його суперечностей та оцінки можливих напрямів подальшого розвитку. Створивши ринкову економіку, пройшовши через гіперінфляцію, кілька криз і політичних конфліктів, наша країна зберегла економічний суверенітет, але, на жаль, досі не змогла повною мірою здійснити економічні реформи і якісні перетворення.

Ефективним інструментом реалізації пріоритетів економічного розвитку України в сучасних умовах є державні цільові програми. Однак їх реалізація на практиці стримується низкою невирішених проблем організаційного, економічного, соціального та правового характеру. В державі практично не існує довгострокових стратегій розвитку секторів економіки із зазначенням граничних розмірів державних видатків, які б слугували стратегічним орієнтиром при інвестуванні певних галузей, секторів економіки або регіонів.

Економічне відновлення, що спостерігається в Україні у міжкризові періоди, виявляється недостатньо потужним, щоб позбавити її зазначених вад та забезпечити їй випереджаючу економічну динаміку. Це призвело до поступового формування моделі відстаючого зростання, внаслідок якої національне

виробництво втрачає колишні ринкові переваги, а темпи його розширення поступаються більш активним та вдалим зовнішнім конкурентам.

Зазначено необхідність врахування глобальних ризиків та трендів розвитку країн, що розвиваються, для оцінки перспектив довгострокового розвитку України, які на етапі відновлення вітчизняної економіки значною мірою залежатимуть від здатності: прискорити темпи продуктивності праці, зміцнити національну систему розробки та впровадження інновацій.

Забезпечення цілеспрямованого та дієвого впливу економічної політики держави на процес економічного зростання в Україні є вкрай важливим для формування (або коригування) відповідних трендів цього зростання з огляду на стратегічні орієнтири розвитку. Між тим специфічність сучасного історичного етапу для України полягає у наростанні невирішених трансформаційних суперечностей, що набуло вияву системної інституційної кризи. Ця криза різко знижує ефективність державної політики та фактично блокує стратегічно орієнтовані структурні зрушення.

Досягнення стійких трендів економічного зростання на модернізаційних засадах потребує послідовної реалізації системних ринкових реформ, отже – відновлення дієвості економічної політики держави. Це обумовлює актуальність виявлення об'єктивних передумов резистентності суспільно-економічної системи до реформ та розроблення на цій основі ідеології, методології та технології подолання цих передумов.

Економіка України перебуває у глибокій кризі, яка виражається, зокрема, у різкому скороченні виробництва по всіх видах економічної діяльності. Відновлення виробництва та економічного зростання в Україні можливе лише за умови кардинальної модернізації виробництва, спрямованого на забезпечення того рівня адаптивності, енергоємності та ресурсоємності пропозиції українських товаровиробників, яка б відповідала трендам сучасного етапу розвитку світового господарства.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в концептуальному дослідженні теоретичних положень співвідношення якості економічного зростання та

економічного розвитку з метою розробки ефективної державної економічної моделі та загалом економічної стратегії держави, спрямованої на забезпечення якості та високого рівня життя населення.

Відповідно до поставленої мети визначено наступні **завдання кваліфікаційної роботи:**

- систематизувати погляди науковців щодо теоретичного обґрунтування понять економічне зростання та економічний розвиток;
- проаналізувати типи та види теорії економічного розвитку за різними ознаками та класифікаціями;
- розкрити різновиди теорій економічного розвитку в національних економіках країн світу;
- провести порівняльний аналіз сучасного стану економіки України
- дослідити недоліки та конкурентні переваги економічної системи України на новому етапі глобалізаційних процесів;
- проаналізувати вплив глобалізаційних тенденцій на трансформацію системи економічного розвитку України;
- визначити умови та напрямки забезпечення сталого економічного розвитку України на сучасному етапі глобалізаційних трансформацій.

Об'єктом дослідження є стратегія сталого економічного розвитку, що формує економічну систему як категорію економічної теорії, визначаючи умови, причини і напрямки її вдосконалення.

Предметом дослідження є науково-методологічні засади та практичний інструментарій пошуку та вдосконалення стратегії сталого економічного розвитку України на сучасному етапі глобалізаційних трансформацій.

Методи дослідження. Теоретичну основу дослідження формують фундаментальні праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є діалектичний метод, як загальний спосіб наукового пізнання соціально-економічних явищ та процесів. Для аналізу умов та напрямків забезпечення

сталого розвитку економічної системи України використовувалися методи індукції та дедукції, методи системного узагальнення та порівняння, інституціональний метод. Теоретичні положення та висновки, що висувуються в роботі, обґрунтовуються виходячи з принципів діалектичної логіки. Поряд з теоретичним в роботі використовується також кількісний аналіз матеріалів, статистичні методи, методи економічного моделювання та прогнозування, метод експертних оцінок. В ході аналізу порівнюються фактичні дані щодо функціонування економіки України. На цій основі робляться практичні висновки та пропозиції щодо можливості вдосконалення стратегії сталого економічного розвитку та сценаріїв подальшої трансформації моделі національної економіки.

Інформаційною базою дослідження слугують нормативно-правові та статистичні матеріали Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державної служби статистики, Держзовнішінформу, Державної фіскальної б служби України, Національного банку України, СОТ, ЮНКТАД, Світового Банку.

Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційної роботи полягає у поглибленні існуючих теоретико-методологічних основ економічного зростання та економічного розвитку та розробленні практичних підходів щодо удосконалення стратегії сталого економічного розвитку України на сучасному етапі глобалізаційних процесів.

ВИСНОВКИ

Світова економіка вступила в період кардинальних трансформацій, зумовлених як новою хвилею технологічних інновацій, так і розвитком людини, піднесенням і диверсифікацією її потреб і творчих можливостей. Ці трансформаційні процеси мають системний характер і ведуть до утворення якісно нових структурних характеристик глобальної економіки, які в сукупності означають становлення нового технологічного і соціально-економічного укладів життєдіяльності людства. Ці зміни чинитимуть кардинальний вплив на всі структури світової економіки, способи організації бізнесу та пріоритети і методи макроекономічного регулювання і забезпечення економічного зростання й розвитку.

Технологічний компонент зазначених глобальних змін, яка нині характеризується як четверта промислова революція, становитиме кардинальний, по суті екзистенційний, виклик не лише для низки галузей економіки, а й для окремих країн світу. Країни, що покладаються на пасивні схеми економічного розвитку, без вкладання зусиль у власний технологічний розвиток можуть опинитися у пастці і втратити позиції у світовій економіці. Участь України у процесах четвертої промислової революції істотно ускладнюється наявними структурними диспропорціями в економіці та її освітньої-наукового потенціалі. У структурі підготовки кадрів в Україні закріпилися диспропорції, найбільш небезпечною з яких є дуже низький відсоток фахівців, які мають вищу освіту у галузі природничих наук.

Має місце істотне відставання України від світових інноваційних лідерів – не лише серед розвинених країн світу, а й багатьох країн, що розвиваються. Україну кардинальні структурні зрушення у світовому господарстві ставлять перед дилемою: або долучитися до провідних трендів економічного розвитку під впливом новітніх технологій, або опинитися на узбіччі світового господарства та світової цивілізації загалом. Відповідь на цей виклик можна знайти лише в рамках стратегічно орієнтованої національної політики розвитку, зміни

філософії, що лежить в основі економічної поведінки в Україні, та поширення «культури довгостроковості» серед управлінців усіх рівнів. Принципами довгострокової політики України мають стати стимулювання попиту на інноваційні продукти та відповідних змін у споживчих перевагах, диверсифікація і зміни в структурі форм капіталу (пріоритет людського (гуманітарного) та інтелектуального капіталів), перетворення фактора довіри на ключовий економічний актив, опора на власні культурні основи розвитку та гарантування безпеки розвитку.

1. В умовах глобальної нестабільності важливим є нове мислення щодо вибору пріоритетів, яке має базуватися на нових знаннях, закономірностях сучасного економічного розвитку та чіткого розуміння можливостей випереджаючого розвитку. Стратегічною метою розвитку України є побудова сильної та сучасної держави з потужною економікою для забезпечення гідного життя кожного громадянина.

2. Програма економічних реформ на 2018–2025 роки передбачає здійснення реформ, спрямованих на побудову сучасної, стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, формування професійної й ефективної системи державного управління, і зрештою – підвищення добробуту українських громадян.

3. Стратегія випереджаючого розвитку – це інноваційний розвиток, який поєднує інновації п'ятого і шостого технологічних укладів, притаманних постіндустріальній економіці, з науково-технологічною модернізацією підприємств четвертого і третього укладів, властивих індустріальній стадії.

4. Створення економіки, основаної на передових технологіях, інноваціях з потужним експортним потенціалом є ключовою умовою успішного економічного розвитку України.

Згідно з результатами виконаного аналізу визначено умови переходу України на модель сталого розвитку:

1. Перепрофілювання виробництв, освоєння наукоємних видів продукції, вихід на нові ринки;

2. Зниження витрат, собівартості продукції за рахунок економії матеріальних ресурсів і скорочення невиробничих витрат, у тому числі штрафних санкцій;

3. Удосконалення (коригування) економічної стратегії, соціальної політики (рівень соціальної відповідальності) податкового тягаря при дефіциті фінансових ресурсів (вільних обігових коштів);

4. Зміна спеціалізації окремих виробництв, конверсія, у тому числі для забезпечення стратегічних суміжних галузей, зокрема агро- та військово-промислового комплексу;

5. Відтворення та раціональне використання всіх видів ресурсів, запровадження ефективної системи природокористування й охорони навколишнього середовища, підтримка екологічної рівноваги як основи збереження довкілля для сучасного та майбутніх поколінь;

6. Необхідність системної економічної реструктуризації промисловості, сільського господарства, узгодження цілей і заходів розвитку галузей та регіонів, які є елементами соціо-економічної системи країни;

7. Співробітництво з міжнародними організаціями з питань сталого розвитку та розв'язання ресурсо-економічних проблем на основі інноваційного розвитку економіки, запровадження у практику господарювання найкращого досвіду та провідних науково-технічних і соціально-економічних досягнень; утвердження в суспільстві принципів соціальної справедливості, подолання соціальних проблем і стабілізація на цій основі демографічної ситуації в країні, зниження захворюваності та збільшення тривалості життя людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. А. Ф. Мельник «Державне регулювання економіки» К: 2014 р. ст 20-34.
2. Авдокушин Е. Ф., Міжнародні економічні відносини. - Навчальний посібник. – Москва: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг». -2014. – 347с.
3. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України Бородіної О.М., д-ра екон. наук Шубравської О.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2018. – 152 с.
4. Васильева Е.А. Китайская модель модернизации в работах отечественных исследователей // Известия Алтайского Государственного Университета. – 2018. - №4-3 (68) - С. 26-29. URL: <http://izvestia.asu.ru/2010/4-3/hist/TheNewsOfASU-2010-4-3-hist-05.pdf> (Vasil'eva E.A. Kitajskaja model' modernizacii v rabotah otechestvennyh issledovatelej // Izvestija Altajskogo Gosudarstvennogo Universiteta. – 2010. - №4-3 (68) - S. 26-29)
5. Гайдай Т. Методологічний аналіз зрушень парадигмальної структури сучасної економічної теорії / Т. Гайдай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 146. – С. 22–25.
6. Глобалізація і безпека розвитку. Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. – К.: КНЕУ, 2019. – 733 с.
7. Гоєр О.Д., Розвиток зовнішньої торгівлі та конкурентоздатність України в торгівлі з країнами Європейського Союзу//Актуальні проблеми міжнародних відносин.-Випуск 33 (Частина II). - Київ, 2019.
8. Голова КНР Сі Цзіньпін запропонував заходи щодо подальшого розширення зовнішньої відкритості Китаю [Електронний ресурс] // Україна-Китай. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://sinologist.com.ua/golova-knr-si-tszinpin-zaproponuvav-zahodyshhodo-podalshogo-rozshyrennya-zovnishnoyi-vidkrytosti-kytayu/>.

9. Горбачев В. В. Симметрия и асимметрия в их различных и физических проявлениях / В. В. Горбачев [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook131/01/part-008.htm#i1912>.
10. Горский Ю.М. Основы гомеостатики. (Гармония и дисгармония живых, природных и искусственных систем) / Ю.М. Горский. – Иркутск: Изд-во ИГЭА, 1998. – 337 с.
11. Державна служба статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Джаман, М. О. Теорія економіки регіонів [Текст] : навч. посібник / М. О. Джаман. - К. : ЦУЛ, 2014. - 384 с. - ISBN 978-617- 673-252-5
13. Дослідження організаційної культури державної служби України : аналіт. доп. / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України» ; Національне агентство України з питань державної служби ; Центр з питань доброчесності в оборонному секторі. – Електрон. ресурс. – К., 2020. – 65 с.. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/305.pdf>
14. Економіка зарубіжних країн / За ред. д.е.н. А.С. Філіпенка. – К.: Либідь, 2018. –416 с.
15. Економічна енциклопедія [Текст] : у 3 т. / гол. ред. Б. Д. Гаврилишин. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000 . -Т. 1: А (абандон) – К (концентрація виробництва) / відп. ред. С. В. Мочерний, 2000. – 864 с.
16. Економічна теорія. За ред. Базилевича Б.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // http://pidruchniki.com/1246122039915/politekonomiya/ekonomichna_sistema_sutnist_tsili_osnovni_strukturni_elementi_tipi_ekonomichnih_sistem.
17. Єрохін С. А. Трансформаційний процес та його структуризація / С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 2 (44). – С. 4-12.
18. Жаліло Я.А., Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації. – Київ: НІСД. -2018. - 388с.
19. Зверяков М. И. Об изменении модели экономического развития / М. И. Зверяков // Экономика Украины. – 2015. - №6. – С. 41-50.

20. Зверяков М. И. Уроки рыночной трансформации в Украине / М. И. Зверяков // Экономика Украины. – 2016. - № 8. – С. 7-25.
21. Зверяков М. И. Мировой кризис и новая модель экономического развития / М. И. Зверяков // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010.– Т. 1. - № 1 (3). – С. 138-144.
22. Зверяков М. І. Глобалізація і деіндустріалізація: зміст, суперечності та способи їх розв’язання / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2017. - № 12. – С. 3-12.
23. Зверяков М. І. Економічний розвиток в епоху становлення «цифрового капіталізму» / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2020. – № 8. – С. 3-23.
24. Зверяков М. І. Нова індустріалізація як модель економічного розвитку України: монографія / М. І. Зверяков, Л. Л. Жданова, О. С. Шараг. – Одеса: Астропринт, 2017. – 296 с.
25. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
26. Зверяков М. І. Теоретичні і методологічні основи дослідження економічних відносин в Україні в умовах інтеграції в глобальний процес розвитку: монографія / М. І. Зверяков, Л. Л. Жданова, М. О. Уперенко та ін. – Одеса: Атлант, 2016. – 389 с.
27. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії: [монографія] / М. І. Зверяков. – Одеса: Астропринт, 2012. – 320 с.
28. Зіденберга А., Хоффман Л., Україна на роздоріжжі. Пер. з англ. Київ: Фенікс. -2019. – 230с.
29. Імплементация высоких технологий в экономику Украины : научная доповідь / за ред. д-ра екон. наук, проф. І.Ю. Єгорова, д-ра екон. наук І.В. Одотюка, д-ра екон. наук О.Б. Саліхової ; НАН України, ДУ «Інститут екон. та прогнозів. НАН України». – К., 2016. – 166 с. : табл., рис.

30. Інноваційна Україна 2020 [Електронний ресурс] : національна доповідь / Національна академія наук України, Секція суспільних і гуманітарних наук ; за заг. ред. В. М. Гейця. – Київ : [б. в.], 2015. – 336 с.
31. Інтеграційні можливості України: перспективи та наслідки: наукова доповідь / за ред. академіка НАН України В.М. Гейця, чл.-кор. НАН України Л.В.Шинкарук ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2014. – 92 с., табл., рис.
32. Капелюшников Р. Поведенческая экономика и «новый» патернализм / Р. Капелюшников // Вопросы экономики. – 2013. – № 9. – С. 66–90.
33. Климко Г.Н., Нестеренко В.П., Каніщенко Л.О., Чухно А.А. Основи економічної теорії. Політекономічний аспект: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих закладів освіти. – К.: Вища школа, 1999. – 743 с.
34. Кондратьев Н.Д. Основные проблемы экономической динамики: [Текст] / Н.Д. Кондратьев. – М.: Наука, 1991. – 550 с.
35. Кораблін С.О. Макроекономічна динаміка України: пастка сировинних ринків : монографія / Сергій Олександрович Кораблін ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2017. – 308 с.
36. Коротка С.Г., Держава в управлінні та посиленні конкурентоспроможності зовнішньоторговельної сфери України//Актуальні проблеми міжнародних відносин.-Випуск 52 (Частина II). - Київ,2018.
37. Кредісова А.І., Управління зовнішньоекономічною діяльністю. - Київ: Віра-Р. - 2020. – 335с.
38. Кухарская Н. А. Сущность трансформации экономического развития Украины в условиях рыночных реформ / Н. А. Кухарская // Економічні інновації. Шляхи та механізми реалізації відтворювальної функції національної економіки: зб. наук. праць. – Одесса, 2016. – Вып. 52. – С. 113-123.
39. Кухарская Н. А. Украина в международных рейтингах конкурентоспособности и инновационного развития / Н. А. Кухарская // Економіст. – 2017. – № 1. – С. 5-13.

40. Кухарская Н.А. Стратегические приоритеты трансформации экономики регионов Украины: тенденции, формы, механизмы: Монография / Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины. – Одесса: ИПРЭЭИ НАН Украины, 2010. – 519 с.

41. Лавриненко, В. Н. Исследование социально-экономических и политических процессов / В. Н. Лавриненко, Л. М. Путилова. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2019. — 251 с. — (Бакалавр и магистр. Академический курс). — ISBN 978-5-9916-3369-7. — Текст : электронный // ЭБС Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/426173>

42. Лєткова К.Ю., Конкурентна галузь у системі конкурентоспроможності національної економіки//Актуальні проблеми міжнародних відносин.-Випуск 35 (Частина І). - Київ,2020.

43. Ломакин В.К. Мировая экономика. – М.: Финансы. – 2019. – С. 24-57.

44. Мазуренко В.М., Костенко М.В.,Стратегічні галузі національної промисловості як фактор конкурентоспроможності на міжнародних ринках//Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - Київ,2018.

45. Маки У.О. Модели и эксперименты – это одно и то же / У. Маки // Вопросы экономики. – 2008. – № 11. – С. 81–89.

46. Марущак В.В., Степанюк Є.В., Особливості національної конкурентоспроможності//Політика і час №10. - Київ,2019.

47. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран / Под ред. Проф. В.П. Колесова. – М.: Флинта, 2020. – С. 10-67.

48. Мозиас П. М. «Новая нормальность» китайской экономики //Мировая экономика и международные отношения. – 2015. - №12 (59) – С. 15-29 (Mozias P. M. «Novaja normal'nost'» kitajskoj jekonomiki //Mirovaja jekonomika i mezhdunarodnye otnoshenija. – 2015. - №12 (59) – S. 15-29)

49. Мозиас П. М. О некоторых политико-идеологических аспектах рыночной модернизации в Китае // Общество и государство в Китае. - 2010 -№

40 – С.282-299 (Mozias P. M. O nekotoryh politiko-ideologicheskikh aspektah rynochnoy modernizacii v Kitae // Obshchestvo i gosudarstvo v Kitae. - 2010 -№ 40 – S.282-299)

50. Моргенштерн О. Теория игр и экономическое поведение / О. Моргенштерн, Дж. фон Нейман. – М. : Книга по Требованию. 2012. – 708 с.

51. Національні та глобальні детермінанти економічного зростання України : наукова доповідь / за ред. д.е.н. І.М. Бобух ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2018. – 390 с., табл., рис. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/299.pdf>

52. Несененко П. П. Генеза методології класичного економічного напрямку та кейнсіанства : навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко. – Одеса : ОНЕУ : ФОП Гуляєва В. М., 2018. – 262 с.

53. Несененко П. П. Економічна система А. Р. Ж. Тюрго як початок становлення наукового етапу економічної думки / П. П. Несененко, О. А. Артеменко // Економічна теорія. – 2010. – № 4. – С. 85 – 92.

54. Несененко П. П. Роль и значение экономической политики физиократов в свете современных проблем Украины / П. П. Несененко, А. А. Артеменко // Науковий вісник : зб. наук. пр. / Всеукраїн. асоц. мол. вчених. – Одеса : ОДЕУ, 2008. – № 16(72). – С.114 – 124.

55. Несененко П. П. Роль та значення творчості Ричарда Кантільона для розвитку теорії аграрних відносин та економічної науки взагалі / П. П. Несененко // Економіка харчової промисловості. – 2014. – № 2(22). – С. 10 – 13.

56. Несененко П. П. Історія економічних учень : навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко. – Одеса : ОНЕУ : ФОП Гуляєва В. М., 2017. – 448 с.

57. Несененко П. П. Сучасні економічні теорії : Навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко, О. Є. Патлатой. – Одеса : ОНЕУ, 2017. – 326 с.

58. Несененко П. П. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко, О. Є. Патлатой. – Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. – 306 с.

59. Ніколайчук М.В. Еволюція знань в системі рушійних сил економічного розвитку // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький. – 2007. – № 1. – С. 206-210.

60. Ожегов Сергей Иванович. Словарь русского языка [Текст] : около 60000 сл. и фразеологических выражений / С. И. Ожегов ; общ. ред. Л. И. Скворцов. – 25-е изд., испр. и доп. – М. : ОНИКС : Мир и Образование, 2006. – 973 с.

61. Ольсевич Ю.Я. Когнитивно-психологический сдвиг в аксиоматике экономической теории. (Альтернативные гипотезы) / Ю.Я. Ольсевич. – СПб. : Алетейя, 2012. – 224 с.

62. Павлов И.А. Поведенческая экономическая теория – позитивный подход к исследованию человеческого поведения : [научный доклад] / И.А. Павлов. – М. : ИЭ РАН. – 2017. – 62 с.

63. Пекинский консенсус // Коммерсант. – 2006. - №162 – С.7. URL: <http://www.kommersant.ru/doc/701720> (Pekinskij konsensus // Kommersant. – 2006. - №162 – С.7) Скосырев В. Китай учиться жить по политэкономии Си Цзиньпина // Независимая газета. - 2016 - №050 (6664) – С.8 (Skosyrev V. Kitaj uchit'sja zhit' po politjekonomii Si Czin'pinja // Nezavisimaja gazeta. - 2016 - №050 (6664) – С.8)

64. Промислова політика як ключовий інструмент стратегії розвитку : науковоаналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2019. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/304.pdf>

65. Радаев В.В. Экономическая социология. Курс лекций : [учеб. пособие] / В.В. Радаев. – М. : Аспект Пресс, 1998. – 368 с.

66. Райзберг, Б.А. Современный экономический словарь [Текст] / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М.: Инфра-М, 1997. – 395 с.

67. Райхлин Э. Основы экономической теории: Макроэкономическая теория валового внутреннего продукта (кейнсианский подход) [Текст] / Э. Райхлин. – М. : Наука, 1997. – 365 с.

68. Рейтинг конкурентоспроможності країн від IMD. – Режим доступу: <http://www.rate1.com.ua/ehkonomika/proizvodstvo/1404/>
69. Розвиток інноваційної системи України в європейському науково-технологічному просторі : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України І.Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2018. – 198 с.: табл., рис. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/302.pdf>
70. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2018. – 158 с.
71. Серебрянский Д.С. Классический утилитаризм: основные теоретические проблемы / Д.С. Серебрянский // Этическая мысль. – 2011. – № 11. – С. 90–105.
72. Смит Адам. Исследование о природе и причинах богатства народов [Текст] / А. Смит. – М. : Ось-89, 1997. – 256 с.
73. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / [Геєць В.М., Шинкарук Л.В., Артьомова Т.І. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук Л.В. Шинкарук ; НАН України ; Ін-т екон. та гірогнозув. – К., 2018. – 624 с.
74. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / [Геєць В.М., Шинкарук Л.В., Артьомова Т.І. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук Л.В. Шинкарук ; НАН України ; Ін-т екон. та гірогнозув. – К., 2019.-696 с.
75. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь / [Шинкарук Л.В., Бевз І.А., Барановська І.В. та ін.] ; за ред. чл.-кор. НАН України Л.В. Шинкарук ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2015. – 304 с. : табл., рис.
76. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України : аналітична доповідь / В. Сіденко (керівник проекту) та ін. – К. : Заповіт, 2017. – С. 126.

77. Т. Г Морозова А. В. Пикулькин «Государственное регулирование экономики и социальный комплекс» М: 2017.
78. Теория экономического развития [Текст] ; Капитализм, социализм и демократия / Й. А. Шумпетер ; пер. с нем., англ. В. С. Автономов [и др.] ; . – М. : Эксмо, 2008. – 863 с.
79. Тинберген Я. Пересмотр международного порядка / Я. Тинберген. – М.: Издательство Прогресс, 1980. – 360 с.
80. Трофимова В.В. Концепція сталого розвитку як основа постіндустріальних моделей розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://postref.ru/document_c8184edaf2cf157587c8d65004cf0ebe.html.
81. Филатов В.П. Модели человека в социальных науках / В.П. Филатов // Эпистемология и философия науки. – 2012. – № 1. – С. 125–140.
82. Філіпенко А. Методологія геоекономічного розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2007/5-6/200705.html>.
83. Філіпенко А.С., Економіка зарубіжних країн. - Київ: Либідь. -2018. – 416с.
84. Філіпенко Антон Сергійович. Цивілізаційні виміри економічного розвитку [Текст] : [монографія] / А. С. Філіпенко. – К. : Знання України, 2002. – 192 с.
85. Хоменко О. В. Інклюзивне зростання КНР: соціально-економічний ефект [Електронний ресурс] / Ольга Володимирівна Хоменко // Україна-Китай. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://sinologist.com.ua/homenko-o-v-inklyuzyvne-zrostannya-kr-r-sotsialno-ekonomichnyj-efekt/>
86. Хоменко О. В. Формування інноваційної конкурентоспроможності економіки Китаю : дис. канд. ек. наук : 08.00.02 / Хоменко Ольга Володимирівна – Київ, 2014. – 264 с.
87. Хуан Я. Капитализм по-китайски: Государство и бизнес. – 2-е изд. – М. : Альпина Пабlishер, 2012. – 375 с. (Huan Ja. Kapitalizm po-kitajski: Gosudarstvo i biznes. – 2-e izd. – М. : Al'pina Pablisher, 2012. – 375 с.)

88. Хэндс У. Нормативная теория рационального выбора: прошлое, настоящее и будущее / У. Хэндс // Вопросы экономики. – 2012. – № 10. – С. 52–74.
89. Чайка Ю.М. Економічний розвиток у контексті системного та синергетичного підходів. Науковий вісник Чернівецького університету. – 2014. – Випуск № 681. «Економіка». – С. 15-18.
90. Шенкар О. Китай: вік XXI: Розвиток Китаю, його вплив на світову економіку та геополітичну рівновагу / Пер з англ.. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2019. – 208 с. – ISBN 966-8644-60-3
91. Шкарпетіна М.Ю., Теоретико-методологічні основи визначення та аналізу конкурентоспроможності України//Актуальні проблеми міжнародних відносин.-Випуск 53(Частина II). - Київ,2016.
92. Шніцер М. «Порівняння економічних систем». Укр. перекл. — К.: Основи, — 2018, С. 116.
93. Шумпетер Й. Теория экономического развития. (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры). Пер. с нем. Автономова В. С., Любского М. С., Чепуренко Л.Ю. / Й. Шумпетер – М.: Издательство Прогресс, 1982. – 455 с.
94. Heukelom F. Who are the Behavioral Economists and what do they say? / F. Heukelom. – Amsterdam : Tinbergen Institute Discussion Paper, 2007. – 48 p.
95. Kahneman D. Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk / D. Kahneman, A. Tversky // Econometrica. – 1979. – № 47. – P. 263–291.
96. Katona G. Psychological Analysis of Economic Behavior / G. Katona. – NY: McGraw-Hill, 1951. – 347 p.
97. Ross D. Economic Theory and Cognitive Science: Microexplanation / D. Ross. – Cambridge: The MIT Press, 2005. – 444 p.
98. S&P Global [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.capitaliq.com/CIQDotNet/CreditResearch/RenderArticle.aspx?articleId=1943280&SctArtId=444389&from=CM&ns1_code=LIME&sourceObjectId=10314766&sourceRevId=1&fee_ind=N&exp_date=20271206-20:18:52

99. Simon H. A. A behavioral model of rational choice / H.A. Simon // Quarterly Journal of Economics. – 1955. – № 69. – P. 99–118.
100. Steel Statistical Yearbook 2017 [Електронний ресурс] / World Steel Association. – Belgium, November 2017. – P. 1–2. – Режим доступу : <https://www.worldsteel.org/en/dam/jcr:3e275c73-6f11-4e7f-a5d8-23d9bc5c508f/Steel+Statistical+Yearbook+2017.pdf>
101. Stern N. The Economics of Development: A Survey / N. Stern // The Economic Journal. 1999. Vol. 99. Iss. 397.
102. The Global Competitiveness Report 2016–2017 [Електронний ресурс]. – P. 38. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
103. The Methodology of the TI Corruption Perception Index 2019. – Режим доступу: <http://www.transparency.org/>
104. The World Bank: Doing Business 2020 [Electronic resource]. – Available at: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB20-Report.pdf> (Accessed 2 February 2020).
105. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
106. The World in 2050 [Електронний ресурс] // PwC. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/economy/the-world-in-2050.html>.